ÇOCUK HAFTASI

YAŞASIN TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Şükrü Tkiz

Sayı: 44
1960
75 Krş.

HIZIR ÜÇ SİLÂHŞÖRE KARŞI

Yazan: H.F. VEREL Çizen: YILMAZ KARACA

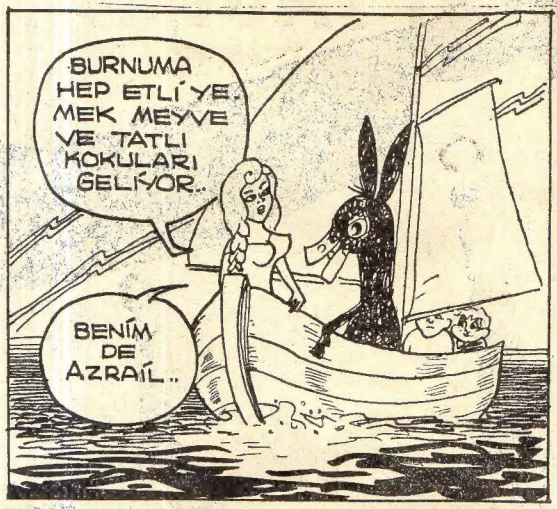

YAZDAN BU YANA

Hazırlıyan SADIK ÖVET

Bu Haftaki üniteniz

HAZIRLAYAN: SABRİ TÜMKOR

İLK İNSANLARIN YAŞAYIŞI

TARİHTEN :

Bu gün şu sınıfta rahat rahat oturup derslerimize çalışıyoruz. Elimize, kitaplarımızı, gazetelerimizi alarak okuyoruz. Radyolarımızı da dinliyerek istirahat ediyoruz.

Uçaklar, dünyanın bir ucundan diğerine gidiyor; yorulmadan bir çok makineleri, kendimize hizmet ettiriyoruz.

Acaba, bunlar yeryüzünde insanların olmasıyla birdenbire oldu mu?... Kendi kendimize böyle bir soru da sorabiliriz.

Elbetteki, hayır... Olmamıştır ve olmasına da imkân yoktur. Çünkü, ilk insanlar, çevrelerinde yaşayan hayvanların yaşadıkları hayattan çok az farklı bir hayat geçirmekte idiler. Bunları da hep bize, tarih göstermektedir. Tarih, demek ki dedelerimizden, onların dedelerinden milyonlarca yıl önce yaşayanların hayatlarını bize anlatmakta, ilerlemelerini göstermektedir.

Tarihin bir başlama noktası vardır. Araplar, Peygamberimizin Mekke'den, Mediye'ye göç edişini tarih başlangıcı olarak almışlar ve bir takvim yapmışlar, buna: (Hicri Yıl) adı verilmiştir.

İslâmların bu takvimine mukabil, Hıristiyanlar da Isa'nın doğuşunu yılın başlangıcı yapmışlar. Buna da: (Milâdi) yıl demişlerdir.

Aşağı yukarı bütün milletler bu, Milâdi yıl takvimini kabul etmişlerdir. İsa'nın doğuşuna sıfır demişler, ondan sonra gelen yıllar, yükselmeğe başlamıştır. Bu yıl, 1960'dır. Demekki, İsa'nın doğuşundan bugüne kadar tam 1960 sene geçmiştir. Bunlara da yüzer yüzer (Asır = Yüzyıl) denir.

İsa'nın doğuşundan bugüne kadar yirminci yüzyıldayız. İsa'nın doğuşundan önce de bir çok yıllar geçmiştir. Bunlara da tarihten önceki zamanlar adı verilmiştir. Demek ki, tarihi iki kısımda göreceğiz:

1 — Tarihten önceki zamanlar
2 — Tarihî zamanlar

İlk insanlar, tarihten önce, yukarda belirttiğimiz şekilde, hayvanlarla beraber, onların hayatını yaşamakta, ağaç kovuklarında, mağaralarda, hayat geçirmekte idiler. Zamanla ilerlediler, bir çok yeni yeni icadlarla bugünkü hale geldiler.

Tarihten önceki zamanlar:

1) — Yontma taş devri,
2) — Cilâlı taş devri,
3) — Maden devri diyerek üç kısma ayrılarak okunur ve incelenir.

İlk insanlar hayatlarını mağaralarda geçirirlerdi...

Bu ünitemiz için yapacaklarımız: Aşağıdaki cümlelerin boşluklarını dolduralım :

A — İlk insanın, avlanmak için taşı hiç işlemeden kullandığı devre ..... denir.

B — Taşları düzgünleştirip âlet yaptıkları devre ..... adı verilmiştir.

C — İlk büyük buluş .... dır.

D — Yontma taş revrinde insanlar, ... yaşarlardı.

E — İnsanlar cilâlı taş devrinde, ... yaptılar ... . kurdular bir çok hayvanları ..... haline soktular.

Aşağıdaki soruları cevaplandırınız :

1 — Tarih nedir, nelerden bahseder? Kronoloji niye derler? Tarihle arasında ne gibi fark vardır?...

2 — Milâdi ve Hicrî tarih nedir? Milâdi tarih niçin kabul edilmiştir?

3 — Milâddan önce ve sonra ne demektir?

4 — Tarihten önceki devirler kaça ayrılır? Aralarındaki farklar?

5 — Evinizin, ailenizin, mahallenizin, kasabanızın da bir tarihi vardır, onları da araştırınız.

6 — Tarih kitabınızdan, diğer dergilerden de bu konuyu inceleyin özetlerini deftere geçirin, zaman ve tarih şeritlerinde işlemeği de unutmayın!..

Coğrafya Gözlemleri

Yazın, bunaltıcı sıcakları kalmadı; havalar da serinledi. Kısa geceler uzuyor, uzun günler de kısalıyor. Sizler de hava değişikliklerini tesbit etmeğe başladınız sanırız, şayet başlamadıysanız derhal başlayınız.

Ucu sivrilmiş bir değnek alınız, bunun sivri tarafını okul bahçesinde, güneş gelen bir tarafa dikiniz. Bunun bir gölge verdiğini göreceksiniz. Aradan birkaç saat geçirse bunun yön değiştirmiş olduğunu da farkedersiniz. Bütün gün gölgenin hem uzunluğunun ve hem de yönünün değiştiğini göreceğiz.

Her gün bu gölgelerin doğrultusunu işaretlersek bir kaç gün içinde güneşin doğudan batıya hareket ettiğini öğrenmiş oluruz.

Havanın ertesi günü nasıl olacağı haberini radyodan dinler, gazeteden okuruz. Ekseriya bunların tahminleri de doğru çıkar. Rasat aletleri, havanın yağışlı olup olmadığını, daha önceden bize, haber verir. Barometreler, bize haber verici aletlerdir. Basit bir barometre siz de yapabilirsiniz. Bir cam kavanozu yarısına kadar su ile doldurun, bir de balonlu şişe alın, bu şişenin ağız tarafını kavanoza batırınız, havanın vaziyetine göre, kuraksa, su seviyesi yükselecek. Rütubette ise alçalacaktır. Su yükseldikçe havanın iyi ve kurak geçeceği, alçaldıkça, fena ve ratip olacağı anlaşılır.

Bundan başka koyu renkli bir yosun parçasını sınıfın duvarına asarız. Yosunun kenarında hafif bir nem belirmesi havanın yağışlı olacağını bildirir. Nem artarsa yağmur yağar.

Rüzgârların hangi yönden estiğini de bulmak çok faydalıdır. Bazı rüzgârlar yağmur taşırlar. Bir çizelge yapar, duvara asar ve günü gününe hava vaziyetini işaretlersek, bir ay sonra bu çizelge bize, geçen ayın bütün hava durumunu bildirmiş olur.

BİR YILDA DÖRT MEVSİM VAR.

Geceleri, gökyüzünde gördüğümüz sayısız yıldızlar vardır. Bunlardan gezegenleri hep beraber sayalım: Merih, Venüs, Dünya, Jüpiter, Satürn, Uranus Neptün, Plüton. Güneşe en yakın olan Merihtir. Dünyadan küçüktür. Akşamları güneş batınca, sabahları güneş doğmadan görünür. Etrafında hava yoktur. 88 günde devrini tamamlar. Venüs, dünyamıza yakın büyüklüktedir. Güneşin etrafında, 225 günde devir yapar. Etrafında hava tabakası vardır derler. Dünyamızsa güneş etrafında dolaşan üçüncü gezegendir. Mars, dünyadan küçüktür. Orada da hayat ve mevsimler vardır. Dünyanın etrafında dönen Ay gibi, onun etrafında da döne 2 küçük gezegen vardır. Jüpiter: Henüz soğumamıştır. Çok büyüktür. Güneşin etrafında 12 yılda döner. Etrafında dönen 4 büyük, 11 küçük gezegen vardır. Satürn: Küçük yıldızlarla dolu bir halka ile çevrilidir. Güneşin etrafında, 29,5 yılda döner. Etra-

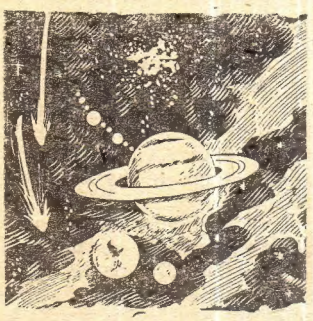

Gökyüzünde sayısız yıldızlar ve bir çok gezegenler vardır.

fında gezegenleri de vardır. Çok parlak bir yıldızdır. Uranus: Güneş etrafında, 40 yılda bir devir yapar. 4 küçük gezegeni vardır. Etrafında dönmektedir. Dünyamızdan büyüktür.

Neptün: Etrafında hava boşluğu bir de küçük gezegeni vardır. Ülüton: Sonuncu gezegendir. Saydıklarımızdan bu son üç yıldız çok uzaklardadır. Gözle görülmezler, ancak özel aletlerle, teleskoplarla görülürler.

Güneş, erimiş halde sıcak maddelerden meydana gelmiştir. Teleskopla bakılınca dev gibi alevler, görülmektedir. Bazı yerlerinde de karanlık lekeler vardır. Bu lekeli yerleri katılaşmıştır.

Eski insanar, dünyamızı durur, yıldızlarla güneşi etrafımızda döner sanırlardı.

Bu Ünite için :

Aşağıdaki cümlelerin boş yerlerini doldurun:

A) — Su dolu bir kavanız içine konan kurbağa havanın fırtınalı olacağını hissedince kavanozun ..... kalır. Hava iyileşmeğe başlayınca da suyun ..... çıkar .

B) — Barometreler kurak havalarda ..... ler. Rutubetli havalarda ise ..... lar.

Bu sorulara cevap verin ve defterinize yazın :

1 — Hava değişiklikleri? Mevsimler, yılın kaç mevsimi vardır? Şimdi hangi mevsimin içindeyiz, bundan sonra hangi mevsime gireceğiz?

2 — Mevsimler arasındaki farklar nelerdir? Neler anlatır bunları?

3 — Hava bilgileri araçları nelerdir, siz de yapabilir misiniz?

4 — Yönler, ana yönler, ara yönler. Faydaları nedir, nasıl buluruz?

5 — Pusula nedir, ne işe yarar, bunu sen de kullan, faydası nelerdir?...

ARİTMETİKTEN :

SAYI ve RAKAMLAR

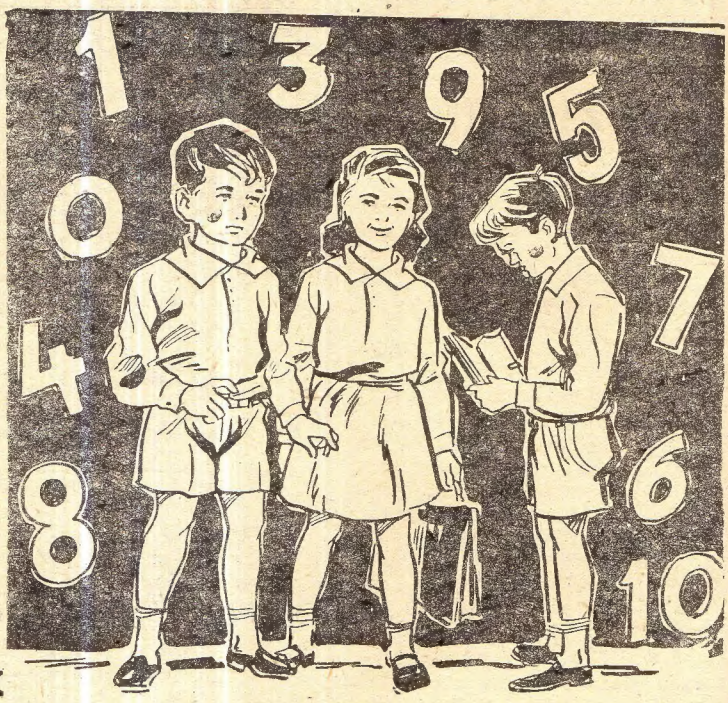

İlk insanlar işaretlerle anlaşıyorlardı. Sayı saymağa başladıkları zaman, aritmetik ilmi bulundu.

Aritmetik adetlerin bilgisidir. İnsanlar sayı saymak, adedlerle ifade etmek ev işlerini, ticareti, para ve zaman ölçüsünü kullanmayı, öğrendiler. Aritmetiğin temeli de sayıdır. Her işlemin sonunda neticeyi, rakamla, sayı ile ifade ederiz. Her aded ve sayı için birer BİRİM kabul edilmiştir. Meselâ, 20 kuruş dersek, burada kuruşun biri olan 1 kuruştan, 20 aded 1 er kuruş olduğunu anlarız. 15 metre desek, birimi olan metreden 15 defa olduğunu anlamış oluyoruz. 4 kilogram desek, kilonun 4 defası anlaşılıyor.

Sayıları, rakamla gösteririz. Nasıl ki, kelimeleri harflerle gösteriyorsak, rakamları Hindliler icad etmişlerdir. Araplar da bu rakamları islah ettiler. Sayılan şeylerin herbirine birim derler. Birler birbiri üzerine katılarak 9 sayısını meydana getirirler. İlk dokuz sayıya, BİRLER denir. Dokuzdan sonra gelen, ONLAR basamağının ilkidir. Bunun 99 katlanmasından sonra, YÜZLER basamağı, sonra da, BİNLER, YÜZBİNLER, MİLYON basamağı gelmektedir. Bu basamakları siz de çoğaltın diğerlerini söyleyin, yazın bulun ..... Bir de sayıların BÖLÜKLERİ vardır: BİRLER, YÜZLER, MİLYONLAR, gibi. Meselâ, birler bölüğüne, birler, onlar, yüzler girer. Yüzler bölüğüne, binler, onbinler, yüzbinler girer. Diğerlerini de siz bulup yazınız, üzerinde araştırmalar yapınız...

Bu ünite için yapacaklarımız :

1 — Sayı nedir, neyi anlatır, rakam nedir, aritmetikte kaç rakam vardır?

2 — Sayılarda basamak nedir? Misâller vererek bunları anlat.

3 — Sayılarda bölük nedir, her bölükte kaç basamak vardır, misâller bul ve defterine yaz, anlat...

A) — Belli olan çocukların tanesine ..... denir.

B) — Belirli bir çokluktaki varlıkların kaç birim olduğunu anlayabilmek için yaptığımız işleme ..... deriz.

C) — Sayıları anlatmak için kullandığımız işaretlere ..... derler.

D) — Rakamların yazıldığı yerlere ..... derler.

TEMEL EĞİTİM ★ TEMEL BİLGİLER

BÜYÜK BİR EMEK SARFIYLA MEYDANA GELEN MUAZZAM VE EŞSİZ BİLGİ HAZİNESİ

1948 — 1951 yılları arasında, TÜRKİYE YAYINEVİ tarafından «İLKOKULA TEMEL BİLGİLER» adıyla neşredilen ve 120 sayı tutan bu muazzam eseri müessesemiz bu defa yeniden ve daha mükemmel bir şekilde çıkarmaya karar vermiş bulunuyor.

Okullar için gerçekten temel bilgileri toplamış olan ve İlkokul ders programı ele alınarak hazırlanan bu seri Millî Eğitim Bakanlığı tarafından İlkokul öğrencilerine tavsiye edilmiş ve kısa zamanda mevcudu tükenmiştir.

Bu defa TEMEL EĞİTİM — TEMEL BİLGİLER adıyla ve ilkokul müfredat programına göre bütün sınıfların üniteleri ve konuları özlü bir şekilde işlenmiş ve evvelce 120 fasikülden ibaret olan serinin, daha çabuk ve kolay bir şekilde temini için 75 sayı olması kararlaştırılmıştır. 25 şer sayıdan 3 cilt tutacak olan serimiz, şimdilik her hafta 1 sayı çıkmak suretiyle kısa zamanda tamamlanmış olacaktır.

İLK SAYIMIZ

ATATÜRK

GELECEK HAFTA ÇIKACAKTIR

Tamamen haftalık ünitelere göre hazırlanan bu sayımızda, Büyük Kurtarıcımızın bütün hayatı, resimlerle süslü olarak hazırlanmıştır.

Bayinizden bulamazsanız, siparişlerinizi aşağıdaki adresimize yapabilirsiniz.

TÜRKİYE YAYINEVİ

Ankara Caddesi No: 36 — İstanbul

32 Sayfa, 4 renk
50 KURUŞ

İLK SAYI

ATATÜRK

ÖNÜMÜZDEKİ HAFTA ÇIKIYOR

ÇOCUK HAFTASI'NIN HİSSÎ ve ÖĞRETİCİ ROMANI

Öksüz Murat

YAZAN : KEMALETTİN TUĞCU

No: 8

Bir iş bilmediği, elinde sanatı olmadığı için eli boş dönüyordu. Kabul edenler de üç ay parasız çalışması lâzım geldiğini söylüyorlardı.

Konuşacak kimsesi, arkadaşı, dertleşecek dostu olmamak, yalnız kalmak ne fena.

Bir iki defa çarşıda pazarda gezerken ona yük taşıtanlar oldu. Ağır paketleri uzak evlere kadar götürdü. Verilen birkaç kuruşu teşekkür ederek aldı.

Ama bu işi yapanların üstleri parça parçaydı. Bu işin sonu yoktu. Nihayet bir serserilikti.

Geceleri parkta yata yata sırtı ağrıyordu. Öksürmeğe başlamıştı.

Kerim Beyin evinden çıkalı bir hafta olmuştu. Parasını pek hesaplı harcadığı için yarı aç, yarı tok geziyordu.

Birgün, bir benzincinin önünde arabaları seyrederken ona seslendiler. Gitti. Yaşlı bir adam sordu:

— Ne bakınıp duruyorsun?

— Hiç, dedi, iş arıyorum.

— Ne iş yaparsın sen?

— Ne olsa yaparım.

— Herşey yaparım diyen hiçbir şey yapamaz.

— Ne diyeyim, kimsem, yerim, yurdum yok.

— Serseriyim desene?

Murat cevap vermedi. Dönüp gidiyordu adam:

— Bana bak, dedi. Burada çalışan delikanlı hastalandı. Birkaç gün yanımda çalış istersen.

— Çalışırım.

— Ne istersin?

— Ne bileyim. Ne verirseniz.

— Bak bazı arabaları yıkayacaksın, çamur temizliyeceksin. Benzin vermesini öğreneceksin. Güç değildir bu.

— 9 —

Murat zeki bir çocuktu. Bir işi bir defa görmesi kâfi gelirdi. Benzinci ondan memnun kaldı. İki gün sonra depoda yatması için yer gösterdi. Birkaç deneme yaptı. Tok gözlü bir genç olduğunu anladı.

Murat artık benzin vermesini, araba yıkamasını, arabaların altına girerek bir bozukluk varsa tamir ederken ustaya yardım etmesini beceriyordu.

Hem yiyip içiyor, hem de gece gündüz kaldığı için altı lira gündelik alıyordu.

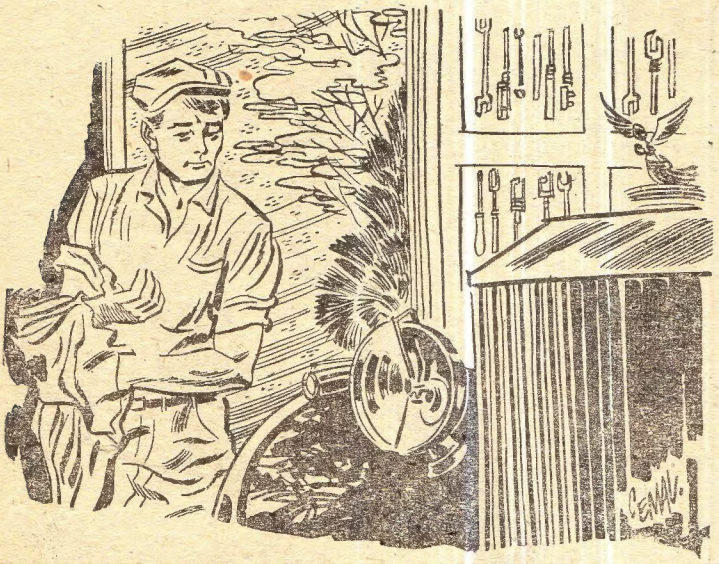

Murat artık araba yıkamasını, benzin vermesini biliyordu.

Cebindeki paralar arttıkça çalışmak için hevesi artıyor, depo sahibini memnun etmeğe uğraşıyordu. Onbeş gün sonra adamın işçisi hastahaneden çıkıp geldi. Murada yol göründü. Adam ona on, onbeş lira fazla verdi. Bir de yer tarif etti.

— Açıkgöz bir delikanlısın. Oraya git, benden selâm söyle. İş varsa sana versinler.

Murat tarif edilen atölyeye gitti. Pek iyi karşılamadılar ama büsbütün de boş bırakmadılar. Bir kaç gün sonra gelmesini söylediler.

Murat üç gün sonra gitti. Bu sefer geç kaldığı için azarladılar. Orada otomobil ve kamyon tamir ediliyordu. Şehrin en kalabalık bir iş yeriydi.

Demirler, borular, makine parçaları taşıyor, atölyeyi süpürüyordu. Önce burasını pek beğenmemiş, atölye sahibini pek aksi ve sinirli bulmuştu.

Aradan bir hafta geçmeden patronla işçi birbirlerinden memnun kaldılar. Murat benzin istasyonunda otomobil bakımını iyi öğrenmişti, bütün parçaların adını biliyor, onları rahatça söküp takıyordu.

Birgün, acele bir iş gelmiş iki usta ile patron kan ter içinde çalışırken Murat:

— İsterseniz ben öteki arabanın motorunu yerine takayım, dedi.

Ona kızdılar. Hatta alay ettiler. Fakat onların şaşırdığı bazı noktalarda ikaz ediyor:

— Usta, o somun oranın değil, usta vidanın pulunu unuttun, gibi ihtarlarda bulunuyordu.

Bir aralık usta kızmış:

— Gel, bakalım, sen yap. Ama bir falsonu görürsem burnundan getiririm. Bakalım herkesin işine karışmak nasıl oluyor! dedi.

Sigarasını yakmış, elini beline dayamış, ayakta, Muradın tepesinde bekliyor, ötekilere:

— Elinizi sürmeyin, diyordu.

Murat kuvvetli kollarıyla makine parçalarını kavrıyarak kafasını iyice işine vererek her

parçası bir tarafa dağılan arabanın motorunu yerine yerleştirdi.

Usta hiç sesini çıkartmadı fakat o hafta sonunda:

— Haftalığın yetmişe çıktı, dedi. Al bakalım. Yörük at yemini kendisi arttırır.

Murat çok zeki bir çocuktu. Bir işi bir kere görmek ona kâfi geliyordu. Artık arkasından yağ lekeli mavi işçi tulumu ve elinden ingiliz anahtarı eksik olmuyor, geleli bir ay olmadan patron:

— Murat usta, diye seslenıyordu.

Oteki ustalar:

— Dün geldi bugün kabak çekirdeği gibi açıldı, diye sataşıyorlardı ama çocuğun kimseye bir zararı yoktu. O öğreniyor ve daha öğrenmek, hayatını kazanmak istiyordu.

Usta ne kadar iyileşmişse yanında çalışan ötekiler o dercee fena bir insan olmuşlardı. Bazen onun tamir ettiği işi bozar, bir parçayı saklar bazen ustaya çekiştirir, bazen kızdırmak, yıldırmak için sataşırlardı.

Birgün hepsinin içinde ağlamaklı olarak mal sahibine:

— Ben burada yapamıyağım, dedi. Arkadaşlarım benden eski, benden büyük. Beni istemiyorlar. Bir ekmek parasını nerede olsa bulurum.

Patron etrafına bakındı, dişlerini sıktı:

— Bu çocuğu bu hale getirinceye kadar uğraştınız, utanmıyorsunuz, dedi.

Muradın çıkarttığı tulumu tekrar giydirdi:

— Haydi bakalım, çalış, dedi. Bundan sonra bana söylersin. Sana sataşanın hesabını görürüm.

Bununla iş bitmedi ama Muratla dost geçinenler de ortaya çıktı. İşte bu arada motor tamir ede ede makineden çok daha iyi anlamağa başlamış, onda araba kullanmağa büyük bir heves başlamıştı.

Arabasını tamir ettiren şöferler arasından ahbaplar edindi. Bazı pazar günü ve onların çalışmak istemediği günlerde yavaş yavaş bu şoförlerin arabalarını kullanmağa başladı.

Daha sonra bazı açıkgöz şoförler:

— Murat usta, diyorlardı. Istersen bu pazar bana gel. Hem motoru bir gözden geçirirsin, hem de beraber gezme yaparız.

(Devamı gelecek sayıda)

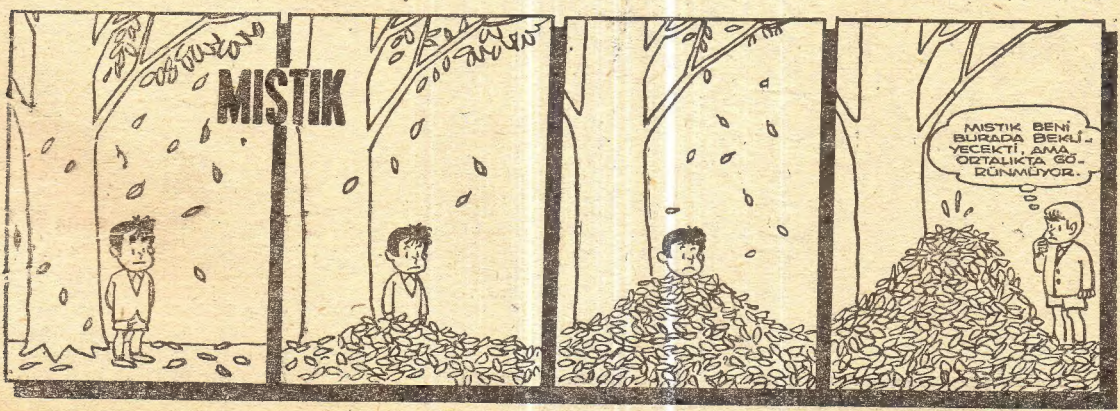

KELEK HIRSIZLARI

Hikâye

YAZAN :

ÜNVER SIVACIOĞLU

Çocukluğum yakınından küçük bir dere akan, bağı bahçesi bol bir Anadolu kasabasında geçmişti. Okullar tatil olduğu zaman ben yaştaki çocuklarla dereye giderek balık tutar, yüzerdik.

İlkokuldan mezun olduğumuz yaz sevincimize diyecek yoktu. Hemen hemen hergün oltalarımızla yanımıza biraz yiyecek birşeyler aldık mı soluğu derede alırdık.

Yine bir gün oltalarımızla yiyecek birşeyler alarak yola çıktık. Hem konuşuyor, hem de ağır ağır gidiyorduk:

— Sadi sen ne aldın?

— Peynir ekmek.

— Ya sen Unal?

— Ben de peynir ekmek aldım.

Nejat Ünalın da peynir ekmek aldığını duyunca yüzünü buruşturarak bana döndü:

— Herhalde sen de peynir ekmek aldın?

Evet gibilerden başını sallarken:

— Benimki de ayni, dedim.

Sözümü bitirir bitirmez Nejat gülmeye başladı. Hem gülüyor hem de konuşuyordu:

— Hah... hah... hah... benimki de ayni, tesadüfe bakın

Nejatın gülüşüne biz de katıldık, hem gülüyor hem de birbirimizin omuzuna vurarak şakalaşıyorduk. Bir ara Unal yavaşça Nejata yaklaşarak kulağına birşeyler fısıldadı:

—Yaşa Unal iyiki aklımıza getirdin.

Sadi hemen atıldı:

— Nedir o aklımıza gelen?

Nejat bize dönerek:

— Sen peynir ekmek, o peynir ekmek, ben peynir ekmek velhasıl hepimizin ayni. En iyisi biraz ilerideki bahçede güzel kavunlar kelekler varmış kimse görmeden girip koparalım. Hepsi olgunmuş Dün Unal görmüş, dedi.

Nejatı Unal tasdikledi:

— Yallahi kocaman kocaman, kimse görmeden koparırız.

Sadi Ünalın sözünü yarıda kesti:

—Olur mu öyle şey ben yokum.

Ben de Sadiyi destekledim

— Ben de yokum. Görürlerse... Hatırladın mı? Geçen yaz biri daha çalmıştı da hani beraber seyretmiştik çarşıda boyunlarına takıp gezdirdiler. Siz çalın biz karışmayız.

Nejat kızgın kızgın Sadiyle bana baktı:

— Zaten siz ordu bozansınız. Korkaklar. Unalla ben bakın nasıl görünmeden koparacağız.

Sözünü bitirmeden yanımızdan ayrıldılar. Çaresiz Sadiyle ağır ağır yolumuza devam ediyorduk. Birara belki caydırırım ümidiyle bahçelere doğru giden Nejatla Ünala bağırdım:

— Hey!... gelin vazgeçin... Bende para var. Parayla alırız.

Sözüme aldırış etmiyerek arkalarına bakmadılar bile. O sırada Sadi kolumdan çekerek:

— Boşver artık. Biz o kadar ikaz ettik dinlemediler. Elimizden başka ne gelir, dedi.

Onlar kayboluncaya kadar arkalarından bakakaldık.

.....

Akşam eve döndüğümde annemle babam merak içindeydiler:

— Neredeydin?

— Sabahleyin söyledim ya anne. Sen de izin verdin de balık tutmağa gittim.

— Biliyorum ama Nejatla beraber değilmiydin?

— Beraberdik ama o Unalla yolda ayrıldı. Ben de Sadiyle beraber balık tutmağa gittim.

Annemle babamın yüzüne tatlı bir tebessüm yayılmış heyecanları kaybolmuştu ama bu sefer ben şaşırmıştım:

— Ne o birşey mi oldu?

— Oldu ya. Birinin bahçesine girmişler, kavun karpuz çalarken yakalanmışlar. Çarşıda da boyunlarına ufak kelekler takarak gezdirmişler.

Üzülmekle beraber bir taraftan da sevinmiştim. Başlarına bu gelmeseydi fırsat buldukça çalacaklardı. Bir söz vardır, «Bir tecrübe bin nasihata değer» derler.

O günden sonra Nejatla Ünalın bahçelerden birşey çaldıklarını duymadığım gibi çoklarını ikaz ettiklerini gördüm.

Onlara bir tecrübe kafi gelmişti.

Kelek hırsızları, kavun çalarken yakalanmışlar, çarşıda boyunlarına ufak kelekler takarak gezdirmişlerdi.

YILDIRIM KAPTAN

★ MİNYATÜR BOMBA CİNAYETİ

MİNYATÜR EŞYA TAÇİRLERİ İŞLERİNİ SABOTE EDEN ADAMI BULMAK İÇİN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNDE TOPLANMIŞLARDI...

44

LOGANLA VİLSON MÜCADELE EDERLERKEN LOGAN ELİNDEKİ MİNYATÜR BOMBAYI GİZLİCE VİLSON'UN CEBİNE ATTI...

ZAVALLI VİLSON HİÇ BİRŞEYDEN HABERSİZ LOGAN'IN ELİNDEN KURTULMAYA ÇALIŞIYORDU...

BIRAKIN KAVGAYI.. BU İŞ SONUÇLANMADAN BURADAN KİMSE ÇIKAMAZ.. OTURUN !..

R. U. 1950 by John L. Lilly Co.
Distributed by National Newspaper Syndicate

O HALDE HERŞEYİ AÇIKÇA SÖYLEYEYİM.. BU SABOTAJLAR LOGAN'IN ESERİDİR !..

DURUN ALBAYIM.. VİLSON'UN CEBİNDE BOMBA VAR !..
1960 by John F. Dille Co.
Distributed by National Newspaper Syndicate
GEORGE TUSKA 5-10
PATLAMA NETİCESİ VİLSON.. DERHAL ÖLMÜŞ...
ÖLÜYÜ DERHAL BURADAN ÇIKARIN ÇAVUŞ...
SİZİNLE BİRAZ YALNIZ KONUŞABİLİR MİYİZ ?
TABİ, YILDIRIM!.
GEORGE TUSKA 5-11
BENCE BU BOMBA VİLSONUN CEBİNE BAŞKA BİRİSİ TARAFINDAN KONDU VE GİZLİ BİR RADYO TERTİBATIYLE PATLATILDI...
1960 by John F. Dille Co.
Distributed by National Newspaper Syndicate
PEKİ BU BOMBA VİLSON'A AİT OLAMAZ MI ?..
BİR İNSAN MİLYONLARCA LİRA DEĞERİNDEKİ KENDİ MALINI MAHVEDER Mİ ? ELİZA AN UÇAĞI VİLSONUNDU.
44/2

UÇAK İÇİNDEKİ MALLARLA BİRLİKTE MAHVOLDU !..
© 1960 by John F. Dille Co. Distributed by National Newspaper Syndicate

BELKİ ÜZERİNDEKİ ŞÜPHELERİ ATMAK İÇİN BUNU YAPMIŞTIR !..
GEORGE TUSKA 5-12

VİLSON ÖLÜRKEN BANA BİRŞEYLER SÖYLEDİ.. LOGAN KİRLİ İŞLERİNİ MİNYATÜR İNSANLARA YAPTIRIRMIŞ... ELİZA AN UÇAĞINDA DA BİR MİNYATÜR KIZ KURTULDU ...
© 1960 by John F. Dille Co. Distributed by National Newspaper Syndicate

SONRA VİLSON, LOGAN'IN MECHUL BİR YERDEN BOMBALAR TEMİN ETTİĞİNİ SÖYLEDİ.. BENCE LOGAN'DA BİLYE BÜYÜKLÜĞÜNDE BOMBALAR VAR !..

SAÇMA KONUŞUYORSUN YILDIRIM ! BİLYA BÜYÜKLÜĞÜNDE BOMBA OLUR MU ?..

DEMEK DEMİNDEN BERİ BİZİ DİNLİYORDUN ?
HAYIR, SADECE YILDIRIMIN SAÇMALARINI DUYDUM !..
GELECEK SAYIDA: MİNYATÜR KIZ KENDİNE GELİYOR !....
44 3 T

ALİŞ ile MAVİŞ
GÜLME KOMŞUNA
ÇİZEN SALKAN
ALİŞ YAPACAĞIM PASTA İÇİN YUMURTA LÂZIM, BAKKALDAN ALIR MISIN?
SONRA..
BU NE BÖYLE, BÜTÜN YUMURTALAR KIRILMIŞ
BİR ŞEYİ BECEREMEZ ŞU ALİŞ. BEN GİDER ALIRIM
ÂH MAVİŞ, SEN HER ŞEYİ BECERİRSİN... LAY LAY LOM LAY...
MUZ KABUĞU
SALKAN
SÖYLE BAKALIM, SEN BENİM KARDEŞİM MAVİŞ MİSİN, YOKSA UMACI MI?

BAYTEKİN Maymun-Adamlara Karşı

GECELEYİN BAYTEKİN'İN UYKUSU KAÇMIŞTIR.

DOSTLARIN ARASINDA OLMAK NE SAADET. FAKAT ORADA NELER OLUYOR ÖYLE?!

BAYTEKİN, KRALİÇE AURA'NIN PENCERESİNE BİRİNİN TIRMANDIĞINI GÖRMÜŞTÜR...

BAYTEKİN, BİR SARMAŞIĞA TUTUNARAK AURA'NIN BALKONUNA ATLADI...

44/6

ÂDİ BİR HIRSIZLA BURUNBURUNA GELMİŞTİR. HIRSIZ MERHAMET DİLENİR..

AFFEDİN BENİ. KARIM HASTA, PARAM YOK... BAŞKA BİR MAKSADIM YOKTU...

ŞEREFLİ BİR İNSAN OLACAĞINA SÖZ VERİRSEN BURADAN GİT!

NE OLUYOR? NE İŞİN VAR BURADA BAYTEKİN?!
MÜCEVHERLERİNİ KURTARDIM AMA HIRSIZI TUTAMADIM.

GÜRÜLTÜLERİ İŞİTEN YILDIZ DA UYANMIŞ VE DIŞARI ÇIKMIŞTI...
AURA'NIN ODASINA HIRSIZ GİRMİŞTİ.
AURA'NIN MUHAFIZA İHTİYACI VAR DEMEK.

BAYTEKİN, HIRSIZIN BARİN'İN UŞAKLARINDAN BİRİ OLDUĞUNU ANLAMIŞTIR...
BİR DAHA HIRSIZLIK YAPMIYACAĞINDAN EMİNİM. İSMİN NE SENİN?
BOROM EFENDİMİZ. İYİLİĞİNİZE MÜTEŞEKKİRİM.

MÜTHİŞ BİR ŞEYDİ BARİN. DÜŞÜN BİR KERE... ODAMA BİR HIRSIZ GİRİYOR VE....
MÜHİM BİR ŞEY DEĞİL AURA..
HIRSIZI ELE GEÇİRMELİYİZ.
BUNU AURA İSTER Mİ?

BOROM, VERDİĞİ SÖZÜ TUTACAĞA HİÇ BENZEMİYORDU...
TAM ZAMANI!

FAKAT YILDIZ, BOROM'UN YAPTIĞI ŞEYİ GÖRMÜŞ VE FIRLAMIŞTIR...
BAYTEKİN'İN UŞAK TABAĞA BİR ŞEY DÖKTÜ. ZEHİRE BENZİYORDU.

SAHTEKÂR HERİF! DEMEK BİZİ ÖLDÜRMEK İSTİYORDUN?!
MERHAMET! BENİ ÖLDÜRME!
44/8

BU SEFİLİ İDAM ETTİRİN. ACABA KİMİ ZEHİRLEMEK İSTİYORDU?
SİZİN ODANIZDA YAKALADIĞIM HIRSIZ. İŞİNE MÂNİ OLDUM DİYE HERHALDE BENİ ZEHİRLİYECEKTİ... ONU HAPSEDİN!
4
DEVAMI VAR

ÇOCUK HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

SAYI: 44 CİLT: 1960-10
2 KASIM 1960

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden :
CELÂL DEMİRAY
Hazırlayan :
OĞUZ ÖZDEŞ
Yayınlayan :
TÜRKİYE YAYINEVİ
Ankara Caddesi No. 36
İstanbul
Telefon : 22 37 14
Basıldığı yer :
TÜRKİYE BASIMEVİ
Klişe: Türkiye Klişe Atölyesi
Sayısı : 75 kuruş. Yıllık Abonesi (52 sayı) 39, altı aylığı 19,5 lira. Dış ülkelerdeki abonelerden 5 lira fazla ücret alınır. İlânın santimi sekiz liradır.
Bu mecmua Basın Ahlâk Yasası'na uymayı taahhüt etmiştir.

ÇOCUK HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI

ŞEREF KÖŞESİ

İLKOKULU «PEKİYİ» DERECE İLE BİTİRENLER

Ruşen AKKAN ★ İst. Koca Ragıppaşa İlkok. 5/A, No: 346

ORTAOKUL GRUPU
Yazı Yarışması Altıncıları

Adı: Sevinç ÖZMUT
Okulu: Erzincan Ortaokulu 1/C, No: 869
Okul Müdürü: (Yazmamış)
Türkçe Öğretmeni: Güler Güngör

Adı: Aynur İNGİR
Okulu: Ankara, Cebeci, Ortaokulu 2/C, No: 874.
Okul Müdürü: Hasan SERT
Türkçe Öğretmeni: Makbul Özdil

TREN ZEHİRLİYMİŞ

Emirerimiz, Yozgat'ın merkez kazasına bağlı Kuyumcu köyünden 1938 doğumlu Ahmet oğlu Hüseyin Güneydir. Anadolunun sıhhatli, saf ve temiz kalpli bir Türk evlâdıdır. Okula gitmediği için ne okuma ve ne de yazma bilir. Köyünden gelen mektuplarını ben okuyuverir, göndereceği mektupları da ben yazıveririm. Onun ifade ve mahalli şivesiyle karaladığım bu mektupları okusanız sizler de gülmemek için benim gibi kendinizi zor tutarsınız.

Erzincana gazete ve mecmualar cuma hariç her gün saat 10.30 da ekspresle gelir. Diğer şehirlerimizde olduğu gibi burada sokaklarda gazete satılmaz. Bayilerde gazete abonelerini evlere götürmezler. Herkes kendisi gelerek gazetesini alır.

Hüseyin ağabey babamın abone olduğu gazeteyi o günler Sarıkamış kırtasiye pazarından muntazaman getirir. Benim çok sevdiğim Çocuk Haftası'nı da çarşamba günleri alır.

Geçen hafta çarşamba günü belli saatte penceremin önünde Hüseyin ağabeyi Çocuk Haftamı getirecek diye beklerken eli boş olarak döndü. Merak ile kendisine sordum:

— Hüseyin ağabey Çocuk Hafta'mı getirdin mi?

— Getirmedim.

— Neden?

— Tren zehirliymiş te ondan.

Hüseyin ağabey tren zehirliymiş demekle trenin tehirli olduğunu söylemek istemişti.

Sevinç ÖZMUT

TAŞBEBEĞİM

Bir zamanlar benim de
Bir taşbebeğim vardı;
Pembe-pembe gülümser,
Mavi-Mavi bakardı.

Göz göze konuşurduk,
Anlaşırdık ikimiz;
Bilmezdik çile nedir,
Sere-serpe içimiz.

Süslerdik evimizi
Ben tomurcuk, o gonca:
Unuturduk dünyayı.
İkimiz bir olunca.

En süslü parçalardan,
Entariler dikerdim,
Ona bütün aşkımla
Çocuk kalbimi verdim.

Fakat bir gün elimden
Düştü birden, kırıldı
İşte o günden sonra
Bütün dünyam yıkıldı.

Ben ta o günden içtim
Ayrılığın zehrini
Hiçbir şey doldurmadı
Kalbimdeki yerini.

Aynur İNGİR

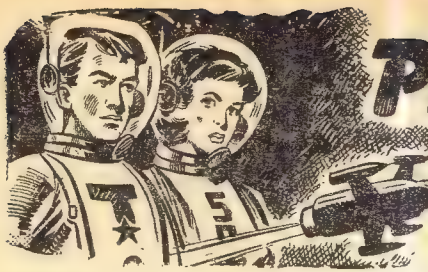

Plâstik İnsanlar ÜLKESİ

BİLGİ ve HEYECAN ROMANI

Çeviren: F. FİKRİ VEREL — 33 —

Şimdi yeniden Hultemah'ı oyalamak gerekiyordu.

Gözlere bakarak konuşmasını devam ettirdi Herr Ludvig:

— «İnatçı bir adamsın Hultemah... Kabul ediyorum, dâvayı sen kazandın... İşte bir arkadaşımız ölmek üzere... Biraz sonra ben de, diğer dostlarım da aynı akıbete uğrayacaklar... Ama Hitler peşini bırakmıyacak, bunu bilmiş ol!»

— «Hitler mi? Haydi oradan aptal... Bir de müsbet ilmin bir âşıkı olduğunu söylüyorsun. Hitler öleli neredeyse onbeş yıl oluyor... Ölüler ne dirilir, ne de konuşabilirler...»

— «Ölüler için söylediklerinde seninle beraberim...»

— «O hâlde?»

— «Fakat Hitler ölüler arasında değil ki...»

— «Yalan söylüyorsun! Onun öldüğünü, paramparça olduğunu gözlerimle gördüm...»

— «Yanılmış olamaz mısın? Belki de ölen ona çek benzeyen bir tiyatro aktörü idi... Koyu Nazi bir aktör vardı... Düşünürsen hatırlıyacaksın. Bâzı toplantılarda Hitler'in yerine o bulunurdu... Harbin son yıllarına doğru bir suikast korkusuna kapılan Führer daima onu ön plâna sürerdi... Ve zavallı aktör Burger, bu rölleri oynarken kendisini mustakbel dünya hâkimi zannederek büyük bir heyecana kapılırdı...»

— «Sana inanmıyorum Ludvig...»

— «Bir zamanlar Hitler de böyle söylerdi... Kendisini mutlaka harbi ve dâvayı kaybedeceğini bildirdiğim gün beni huzurundan kovmuş sonra da öldürmeğe niyetlenmişti...»

— «Sana düşman olan bir adam farzedelim ki dediğin gibi halen sağdır. O halde niçin seni yaşatıyor hâlâ?»

Ludvig ter içindeydi. İşte meselenin çözüm noktasına gelmişlerdi. Soğukkanlılıkla cevap verdi:

— «Bana ihtiyacı vardı da ondan...»

— «Yani kendisiyle anlaştın mı?»

— «Bunu yapmak istemezdim ama, yaşamak için başka çıkar yol göremedim... Almanya'dan kaçarken büyük para almıştı. Bu parayı çalışmalarıma harcadı...»

— «Böyle olsa da netice yine lehimedir...»

— «Fakat unutuyorsun ki Hitler'in zekâsı deyme ilim adamlarının zekâlarını gölgede bırakır... Buna bir de ebedî hayatı eklersen, onu yenemiyeceğin gerçeği kendiliğinden meydana çıkar...»

— «Ebedî hayat dediğin de nedir?»

— «Bu konuda benim de çalışmalarım vardı. Biliyorsun. Ben belki ölebilirim, ama Hitleri asla öldüremiyeceksin!... Keşfettiğim ilâcı buraya gelmeden yarım saat evvel kendisine enjekte ettim! Sonra damarlarını kesti. Bir damla bile kan akmadı! Zehirli bir hançeri kalbine sapladı, yine birşey olmadı!...»

Bu muhavereye şahit olan Beynelmilel Sulh Teşkilâtı yöneticileri dehşet içinde kalmışlardı. Herr Ludvig acaba doğru mu söyüyordu? Hitler, o insan kasabı hâlâ yaşıyor muydu? İşin gerçeğine bakılırsa Nazizmin bu en kuvvetli adamı hakkında kesin bir bilgileri yoktu... Herşey rivayete dayanıyordu. Kimi intihar ettiğini söylüyor, kimi çöle kaçtığından dem vuruyor, kimi de tıpkı Musevilere yaptığı gibi kendisini fırına attığından bahsediyordu. İkinci Dünya Savaşının

KISSADAN HİSSE

DOĞURUR DA ÖLMEZ Mİ?

Nasreddin Hoca bir gün komşusundan bir ödünç kazan alır. İşi bitince kazanı komşusuna iade eder. Yalnız verirken içine bir de küçük bir tence koyar. Kazanın sahibi bu tencereyi görünce:

— «Hayrola Hoca,» der, «bu ne ...»

— «Kazan doğurdu!...» Tabiî adam hiç sesini çıkarmaz. Kazanı ve tencereyi alır...

Gel zaman git zaman, yine birgün hocaya kazan lâzım olur. Yine aynı komşusuna gider. Kazanını ister. Komşu kazanı memnuniyetle hocaya verir. Ve kazanın bu sefer ne getireceğini merakla beklemeye başlar...

Fakat kazan bir türlü gelmez. Bunun üzerine adam hemen hocanın evinin yolunu tutar ona:

— «Hocam kazan ne oldu?» der.

Hoca gülerek şu cevabı verir:

— «Kazan öldü!...»

Adam şaşırır:

— «Aman hocam ne yapıyorsun? Kazan ölür mü hiç?...»

O böyle derdemez hoca hemen cevabı yapıştırır:

— «Doğurduğuna inanıyorsun da, öldüğüne neden inanamıyorsun?...»

«Az tamah çok ziyan götürür» atasözüne bundan daha iyi örnek olur mu?

siyasî tarihi bu yönden kesin bir bilgi veremiyordu.

Hultemah susmuştu. Profesör Ludvig sözlerinin ne tesir göstereceğini merak ederek bekliyordu. Bursan ise neredeyse elini şaltere uzatacaktı ki, duvarlardaki gözler yavaş yavaş söndü ve kayboldu.

Şimdi hepsi yeniden hayatta kalmanın heyecanı içindeydiler.

Burson ilk iş olarak Mac'la ilgilendi. Çünkü içlerinde en büyük tehlikeyi o atlatmıştı. Kalbi ha durdu ha duracaktı. Ama artık nabzı falan normalleşiyordu. Genç adam gözledini açınca etrafını saran dostlarını görerek derin bir nefes a dı.

Maamafih bütün tehlike atlatılmış sayılamazdı. Bakalım bu lâboratuvardan nasıl çıkacaklardı?

Yerden kalkmağa çalışan Mac:

— «Birşeyler oluyor!» diye bağırdı... «Galiba müthiş bir zelzele...»

Profesör Ludvig düşmemek için bir yere tutunarak bu sözü tasdik etti:

— «Evet! Yeryüzü sallanıyor!...»

O koskoca bina sanki kökünden çıkıyor ve sonra muazzam bir siklonun üzerinde şuraya buraya sürükleniyordu. Ortalığı müthiş bir gürültü kap lamıştı.

Burson:

— «Ben hayatımda bu derece şiddetli ve uzun süren depreme rastlamadım...» diye mırıldandı. «Zavallı insanlar... Bir yandan tâbii afetlerin kurbanı olurlar, bir yandan sonu gelmeyen mânâsız savaşların, öte yandan da kafalarını kötüye kullanan ilim ve siyaset adamlarının...»

Ludvig sarsıntının hâlâ devam ettiğini görünce:

— «Bu işin içinde başka birşey var...» dedi. «Hiçbir zelzele bu kadar devam etmez...»

Mac Cakson lâfa girdi:

— «Uçuyormuşuz gibi bir his var içimde... Sanki bulunduğumuz bina yerden kopmuş da kendi kendine göğe fırlamış falan gibi... Gerçi ilmi bakımdan sözlerim kahkahayla karşılanır ama...»

Burson:

— «Arkadaşımın hakkı var Bana da öyle geliyor...» dedi.

Ludvig'in alnı kırış kırış oldu:

— «Şimdi anlıyorum meseleyi arkadaşlar...»

(Devamı Gelecek Sayıda)

ÖZAY ABLA ile BAŞBAŞA

Sporun Faydaları

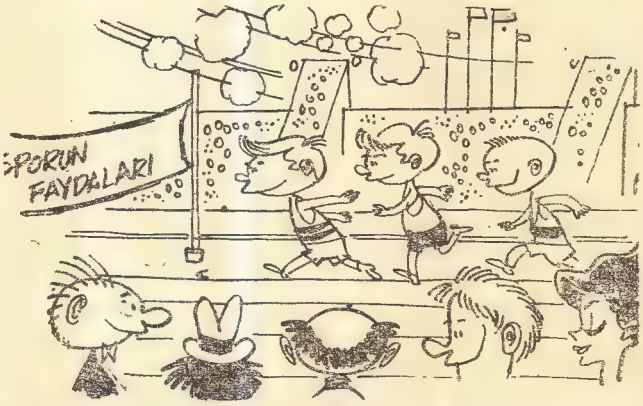

Ebedî önderimiz Atatürk'ün, «Sağlam kafa, sağlam vucutte bulunur.» sözünü hepimiz biliriz. Sağlam vucüt de ancak spor vasıtasıyla elde edilebilir. Spor yapmak vucüdü çalıştırmak demektir. Nasıl işlemeyen bir makine kısa bir zaman sonra paş tutar ve iyi işlemez hale gelirse, vucüt de, çalışmadığı müddetçe dayanıklılığından kaybeder. Bunu umumiyetle hareketsiz kış aylarının sonunda kuvvetle hissederiz. İlkbahara çıktığımız zaman, uzun müddet hareketsiz kalan organlarımız kuvvetlerini kaybetmiş olurlar. Meselâ koşmak istesek, hem hızlı koşamaz hem de kısa bir müddet sonra yorgunluktan durmağa mecbur oluruz. Ama, hareketli geçen yaz aylarının sonunda, vucüdümüz kuvvetlenir.

Açıkhavada yapılan sporun faydası daha büyüktür. Spor organlarımızı çalıştırarak kuvvetlendirir. Çalıştırılan organlardaki kan dolaşımının artması gelişmeğe sebep olur. Açıkhavada oksijen miktarı daha fazladır. Bu surette, kanla çalışan organlarımıza gelen gıda bol oksijenle daha kolay yanmak, dolayısıyla organa kuvvet vermek imkanını sağlar. İşte, bu sebeple güzel havalarda sinema, tiyatro gibi kapalı yerlere, gitmemeli, açık havayı tercih etmelidir.

Sporun faydaları yanında, çok erken başlandığı ve iyi cins sporlar seçilmediği zaman zararları da vardır. Meselâ, çok küçük yaşlarda futbol, güreş gibi ağır sporlar yapmak, daha esas kuvvetini bulmamış vucüdü ezer ve yıpratır. Buna karşılık, küçük yaşlarda yapılan voleybol, atletizm gibi sporların çok iyi tesirleri vardır.

Sporun çok yapıldığı zaman da büyük zararı vardır. Sabah akşam spordan başka birşeyle meşgul olmayan bir insan devamlı olarak vucüdünü yorar ve ona dinlenecek fırsatı vermez. Bu sebeple, sporun muntazam bir şekilde, belli sürelerde yapılması lâzımdır. Bilhassa halter gibi ağır sporlar dinlenmeden, aralıksız yapıldığı zaman belki vucüdün dış görünüşünü güzelleştirir, fakat iç organlara ve bilhassa kalb, akciğer gibi en hassas organlarımızı yorarak, hayatı kısaltır. Bu sebeple, böyle ağır sporları yapmaktan vazgeçerek daha hafif ve vücüde çeviklik verecek sporları tercih etmelidir.

Spora başlayabilmek için, önce vucüdü hazırlamak lâzımdır. Bu da, jimnastikle kabil olur. Çünkü ayrı ayrı spor kolları vucüdün bazı organlarını çalıştırır, diğerlerini zayıf bırakır. Meselâ futbolcuların bacak kısımları, tenisçilerin kol ve bilek kısımları diğer organlarına nazaran daha fazla gelişir. Jimnastikle hazırlanan vücutta ise diğer organlar da, normal derecede gelişmek kuvvetlenme kfırsatını bulmuş olurlar.

ÖZAY SUNAR

Dünyanın 4 Kösesinden

Fezada bir yıldız nasıl teşekkül eder?

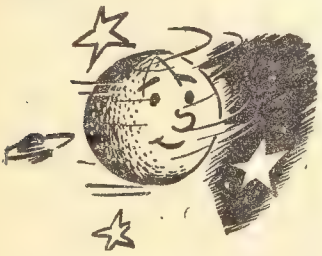

Gök cisimleri suhunetleri, büyüklükleri, kesafetleri ve terkiplerindeki maddeler bakımından birbirlerinden farklı olduklarını biliyoruz. «Kırmızı devler», güneşimizden hudutsuz derecede büyüktür; «beyaz cüceler» ise büyüklük itibariyle bizim arzımıza benzerler. Fakat, devlerin kesafetlerinin, havamızın binde birini ancak bulmasına mukabil, cüceler, bundan yüzbinlerce defa daha kesiftirler; bunların yapısındaki maddelerin bir yüksük dolusu tonlarca ağırlıkta olabilir. Birçok astrofizikçiler tarafından kabul edilen bir teoriye göre, yıldızlar «ömürleri» zarfında bu safhaların ikisini de geçirmektedirler. Kozmik tozun, zerrelerin çekimi dolayısiyle toparlandığı kabul edilmektedir. Bundan sonra gaz durumuna geçmekte ve «kırmızı dev» olarak parlamağa başlamaktadır. Bu gibi yıldızlar daha ziyade teksif olunca, büyüklükleri ve suhunetleri, güneşimiz gibi orta yıldızlarınkinin eşi olur. Bir yıldızın «kırmızı dev» olarak geçirdiği gençlik devresi nisbeten kısadır. Semada bu gibi yıldızların ender olması bunu göstermektedir. Normal bir yıldız halini alınca, milyarlarca yıl müddetince, gök topluluğunun değişmeyen üyeleri olarak kalırlar. Bu devre esnasında, içlerindeki idrojen atomları helyuma tahvil olduğu için, enerji neşrederler. Güneşimiz, yıldız evriminin bu safhasındadır. Yıldızların idrojen yedeği tükenince, içlerinde çökme olmakta, bir takım şiddetli infilâklar vuku bulmakta ve bundan sonra yıldızlar yine sükûnete kavuşmaktadırlar: gayet kesif «beyaz cücelerden» olmuşlardır.

TARİH Yaprakları

GÜLHANE HATTI HÜMAYUNU

1839 yılında, Abdülmecid'in padişahlığı zamanında, 3 Kasım tarihinde, İstanbulda Gülhane meydanında Gülhane Hattı Hümayunu okunmuştu. Buna Tanzimatı Hayriye denir. Uyanık ve zeki bir hükümdar olan Abdülmecit Koca Reşit Paşanın büyük yardımlarıyla Türkiyeyi medenî memleketler seviyesine yükselten ve Türkiyenin itibarını arttıran yeni nizamlar ve kararlar almış ve bunu ogün okutmuştu.

HARF İNKİLÂBI

3 Kasım 1928 de Atatürk inkilaplarından biri olarak Harf İnkilabı yapılmıştı. O tarihe kadar arap harfleriyle okuyup yazıyorduk. Bu harflerin okunması çok güçtü ve medenî milletlerin kullandığı harflere uymayordu. Harf İnkilâbı'nın yapılmasıyla okuyup yazanların sayısı yükseldi.

KİTAP HAFTASI

Kasım ayının üçüncü günü Kitap Haftası olarak ilân edilmiştir. Kitap sevgisini arttırmak için ortaya çıkarılan bu hafta içinde arkadaşlarınıza kitap hediye ediniz. Onlar da size kıymetli kitap ve mecmua hediye ederler. Kitap haftasını sevmek ve onu millî bir bayram gibi benimsemek gerekir.

HAYDARPAŞA GARI

4 Kasım 1909 tarihinde Haydarpaşa Garı tamamlanıp işletmeye açılmıştı. O tarihte bu gar Türkiyenin en büyük tren istasyonu ve işletme merkeziydi, bugün de önemini muhafaza etmektedir.

TÜRKİYE'DE MADEN KÖMÜRÜ

1839 yılının Kasım ayının 8. günü, Uzun Mehmet adında bir denizci köylü, yağmurlu bir havada maden kömürlerine rastlamış, bunun askerliği sırasında gemilerde yakılan maden kömürü olduğunu anlamıştı. Uzun Mehmedin bu buluşunu kendi faydasına kullananlar oldu. Fakat zaman bu adamcağızın hakkını meydana çıkardı. İsmi tarihe geçti ve onun adına bir heykel dikildi.

İnsan kanı grupları ne zamandanberi bilinmektedir.

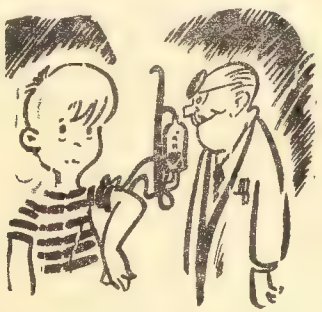

Viyana'lı bakteriyoloğ Karl Londsteiner (1868 — 1943), 1901 de her insanın, bütün hayatınca değişmeden kalan ve çocuklarına miras bıraktığı hususî bir kan terkibi olduğunu keşfetmişti. Landsteiner'e 1930 da Nobel Mükâfatını kazandıran bu keşif, bilhassa kan nakilleri bakımından mühimdir Zira iki kan grubunun uyuşmazlığı halinde, tehlikeli bir kan pıhtılaşması başgösterebilir. Landsteiner'in kâsik sistemine göre, A ve B kan grubu alâmetleri mühimdir. Bu iki faktör kanda ya tek tek (A veya B) kendini göstermekte, ya ikisi bir arada görülmekte

(AB), ya da ikisi de mevcut bulunmamaktadır (O). Kan grubu O olan kimseler, herkese kan verebilirler; zira bu kan, A,B ve AB grupları kanları tarafından tehlikesizce kabul edilebilmektedir. Ama bir kan nakli halinde, kendilerine, kendi O gruplarından başka kan verilemez. Her kanı kabul edebilen kan grubu AB'dir. Diğer üç grup kanı, kabul etmekte, ancak bu grupların sahiplerine verilememektedir. A ve B tipi kanlar, O grubu tarafından kabul edilebilirler, ayrıca kendi grupları ve AB grubu için de tehlikesizdirler. ABO sisteminden başka kan özellikleri de vardır — meselâ, pozitif veya negatif olabilen RH faktörü — Umumiyetle bir kimseye, ancak kendi grubundan olan kanın nakli tercih edilir ve ancak bunun yokluğunda O grubuna başvurulur.

Buz neden düzdür?

İnsanoğlu, buzun cilâlı gibi düz olduğunu binlerce senedenberi bilmektedir ve bu bilgiden, nakliye problemlerini halletmek yolunda faydalanmıştır. Bir otomobi buz üstünde patinaj yapmakta, kızak da donmuş bir gölün üstünde kayarak yol almaktadır; bunun sebebi, buzun, hareket halinde bir cisme karşı koyacak sürtünme kuvvetinin yok denecek kadar az olmasıdır. Bu sürtünme nedir ve buzun sürtünme payı neden başka cisimlerinkinden azdır. İster odun, ister demir olsun, herhangi bir maddeyi mikroskopla incelediğimiz zaman, sathında minik pürüzler göze çarpar. Bu gibi maddeler birbirine sürtündüğü zaman, pürüzler birbirine takılıp harekete engel olurlar. Ama iki demir sathının arasına birkaç damla zeytinyağ sürüldüğü zaman, sürtünme adamakıllı azalmaktadır; zira yağ, iki demir parçasının birbirine iyiceye temas etmesini önlemektedir. 19. asır başlarında İngiliz kimyacısı Sir Humphrey Davy, iki parçasını birbirine sürtmek suretiyle buzun eritilebileceğini keşfetmişti. Mekanik çalışmanın ısıya tahvil edildiğinin keşfine ilâveten, bu basit deney, çok eski zamanlardanberi, neden bu üzerinde kayılabildiğini izah ediyordu. Buzun patenle kayanın baskısı altında erimesiyle, paten ile buzun sathı arasında vücut bulan ince su tabakası mükemmel bir yağlayıcı madde vazifesi görmektedir. Fakat patenle kayan geçer geçmez su derhal tekrar donmaktadır. İnsanoğlunun, buzun kayganlığının sebebini bu kadar geç öğrenmesinin sebebi bu olsa gerek. Basınç altındaki buzun eridiği basit bir deneyle ispat edilebilir: bir buz kütlesinin üzerine, uçlarında ağırlıklar asılı ince bir tel konulur. Bu baskının etkisiyle buz erir. Tel buzun içine girince, baskı yokolmakta ve erimiş buz suyu tekrar donmaktadır. Tel böylece, buz kütlesinin içinden, onu ikiye bölmeden geçebilmektedir.

SPOR TARİHİ

YAZAN : TEVFİK ÜNSİ

KUPA MAÇLARI

Memleketimizde de başka ülkelerde olduğu gibi, lig maçlarından ayrı olarak kupa maçları yapılır. Millî ligler sonunda her yerde o memleketin şampiyonu ortaya çıkar; kupa maçları ise ayrı bir şeref maçı, lige giremeyen takımlara da açık bir rövanş maçıdır.

Çok eskiden, profesyonelliğin kabulünden evvel, kupa maçları gibi elemeli olarak oynanan en mühim maçlar İstanbul Şilt maçları idi. Ortaya konan 10 senelik Şilde (kabartma resimli bir plâket) şampiyon çıkıp en fazla ismini yazdıran bu şildi alacaktı. 1930 — 1939 yılları arasında oynanan bu şild'e Fenerbahçe 4 defa birinci oldu ve şildi kazandı.

Bu şild maçlarından sonra, 1941 de İstanbul Kupası maçları yapılmaya başlandı, Galatasaray ile Beşiktaş ikişer, Fenerbahçe de bir defa bu kupayı aldılar.

1944 yılında diğer bir kupa şampiyonası başladı. Her sene millî küme birincisi ile Türkiye birincisi başbakanlık kupası için Ankarada karşılaşmaya başladılar. 1950 yılına kadar 5 defa yapılan bu kupa maçlarında, Fenerbahçe üç, Beşiktaş iki defa kupayı aldılar.

1956 dan sonra da Federasyon kupası maçları yapıldı. Yurdun profesyonel takımları arasında yapılan bu karşılaşmalarda ilk iki sene Beşiktaş şampiyon oldu, üçüncü yıl Millî lige dahil olmayan takımlar arasında yapılan Federasyon kupasında Kasımpaşa başta geldi.

Bu resmi kupa maçları yanında bazı hususî kupa maçları yapılmıştır ki bunlar resmi kupa maçlarından da çok alâka görmüştür. Bunların en mühimleri Gazi büstü maçı, diğeri de Gürsel Kupasıdır.

1928 yılında oynan Gazi Büstü maçlarının finalinde ilk maçta 3 — 3 berabere kalan iki finalist takımdan Galatasaray ikinci maçta Fenerbahçeyi 4 — 0 yenerek Gazi (Atatürk) büstünü kazandı.

Geçtiğimiz mevsim sonunda yapılan Gürsel Kupası maçları sonunda finale kalan Fenerbahçe Galatasarayı 1 — 0 yenerek bu kıymetli kupayı aldı.

Çengelli iğne ne kadar eskidir?

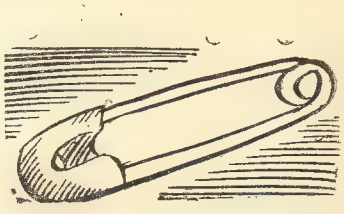

M.Ö. ki Roma'lılar çengelli iğne kullanırlardı. Mağara adamlarının bile, çengelli iğnenin iptidaî bir şeklini kullandıkları söylenmektedir. Yüz yıl evvel ise, Nev York'ta adamın biri, telden ilk modern çengelli iğneyi yapmış ve 1869 da bunun patentini almıştır.

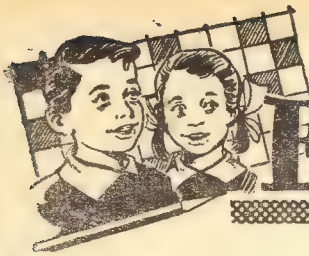

Eğlence BİLMECE BULMACA

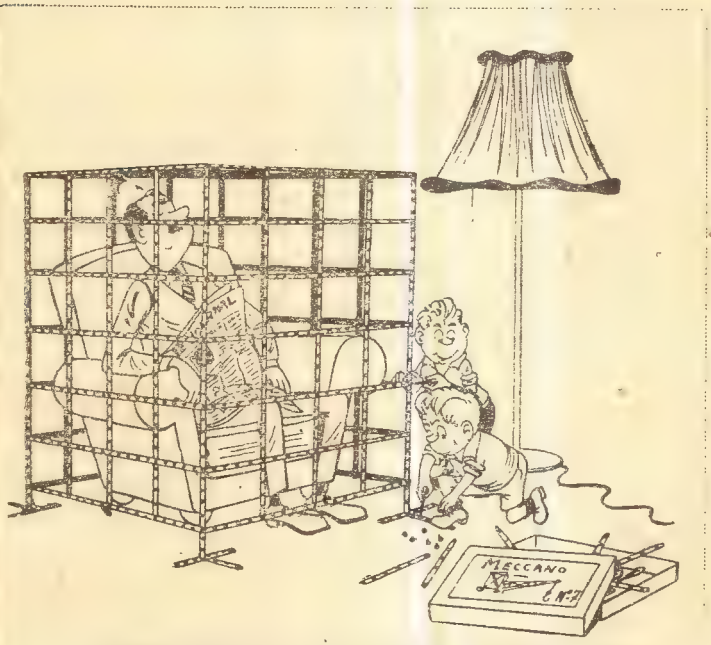

— Babam, uyanıpta aldığı oyuncağı kurduğumu görünce ne kadar sevinecek değil mi?...

EN EMİN YER

Bir yolcu vapurla seyahati sırasında gümüş bir çaydanlığı dikkatsizlikle denize düşürdü. Gidip geminin kaptanını buldu ve ona:

— Kaptan, dedi. Bir şeyin nerede olduğu belli iken ona kayboldu denebilir mi? Kaptan:

— Hayır dostum.

Yolcu sözüne devam etti:

— O halde, der, sizin geminin gümüş çaydanlığı kaybolmamıştır. Zira denizin dibinde olduğunu gayet iyi biliyorum.

ÇABUK MI?

Sinirli bir iş adamı küçük bir otelde kalmağa mecbur olmuştu. Ertesi gün yemek salonuna girdiği zaman; orada bulunan tek müşteri ayağa kalktı. Bu gibi dalkavukluklardan nefret eden iş adamı parladı:

— Otur, otur!

Öbürü şaşkın şaşkın sordu:

— Neden? Obür masadan reçel tabağını almak yasak mı?

KISACASI

— Söyle bakalım, sen büyüyünce ne olacaksın?

— Ya doktor, ya mühendis, yahut tüccar!

Misafir gülümsedi:

— Yavrum kısacası zengin olacağım desene!

FAYDALI HAYVAN

Öğretmen derste sordu:

— En faydalı hayvan hangisidir? Çocuklar.

— Tavuk bay öğretmen.

— Neden?

— Çünkü hem doğmadan evvel hem doğduktan sonra yenilebilecek tek hayvan odur.

SİYAH TUŞLAR

Annesi yaramaz Gülçini piyanoyu çalarken gördü, birden sinirlendi:

— Gene kirli ellerinle piyanoya oturmuşsun.

— Ama anneciğim, yalnız siyah tuşlara dokunuyorum.

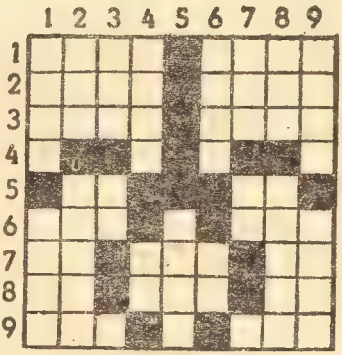

Soldan sağa doğru :

1 — Vücudumuzu örten, sual. 2 — Horozun başlığı, çok soğuk. 3— Çabuk anlayışlı, baş. 5 — Arkanın tersi, dahi. 6 — Otomobil, bir işaret sözü, evin bölmelerinden. 7 — Tersinden oku: Nam, çocukları onunla korkuturlar, kırmızı. 8 — Vücutta hasıl olan bir şişkinlik, yakıcı bir ilâç, bir soru eki. 9 — Tersinden oku: Bağımsız olmamış.

Yukarıdan aşağı doğru:

1 — Sıra, benlik, 2 — Doğum yardımcısı, dolayı. 3 — Tersinden oku: Pislik, numara, 4 — Çift doğan, içte bulunan. 5 — Ateş yakılan yer. 6 — Ötücü bir kuş, bir sayı. 7 — Bir kadın işi, bir nota. 8 — Dolap gözü, bir ilimiz. 9 — Yakın değil, camilerin kubbesinde bulunur.

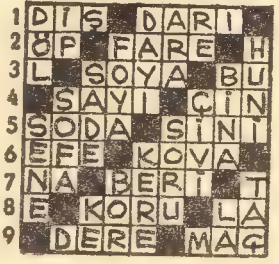

GEÇEN SAYIDAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

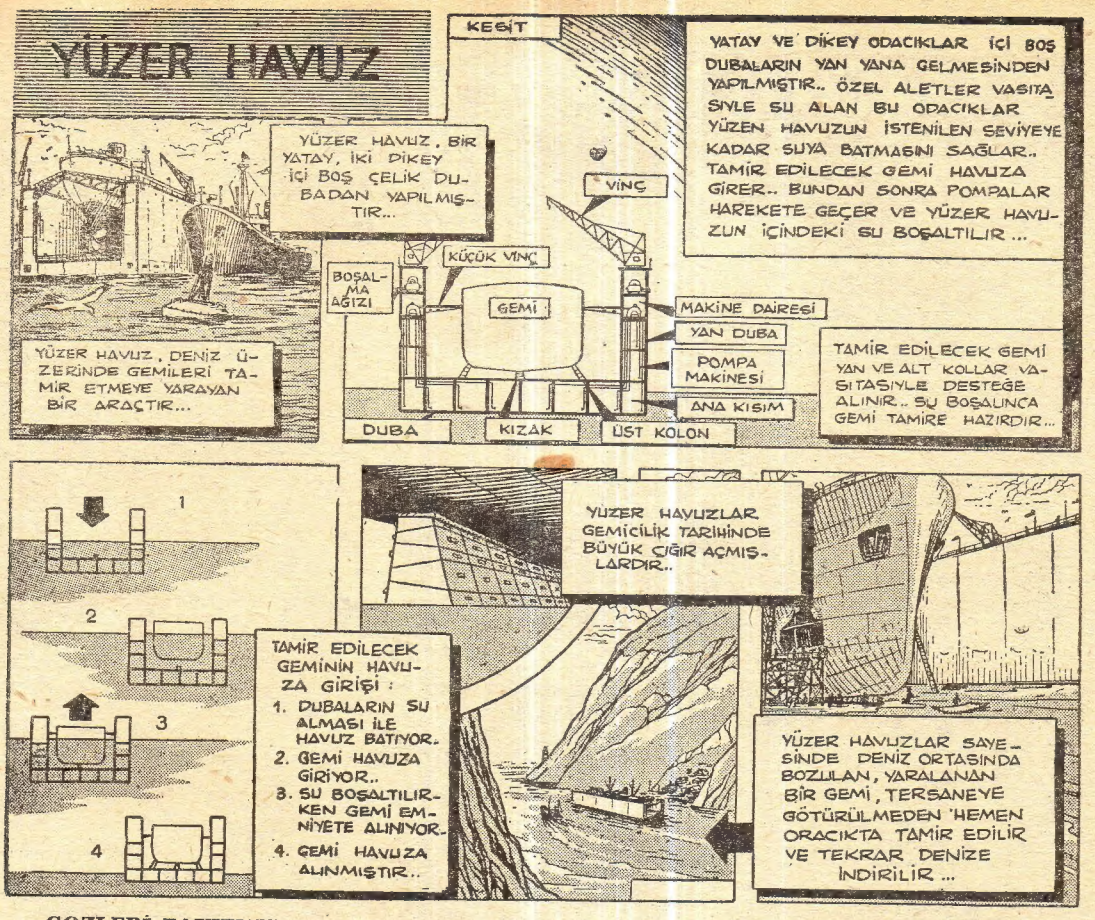

GOZLERİ ZAYIFMIŞ

— Küçükken gözlerim iyi görmediği için bana voleybol oynatmazdılar. Bu yüzden başka bir vazife verdiler.

— Ne vazifesi?

— Hakemlik.

USTA BİNİCİ

Tabansızın biri, ata binebileceğini sanarak bir at eğerledi ve binbir itina ile sırtına binebildi. Daha iki adım ilerlemeden bir sarsıntı oldu ve kendini yerde, toz toprak arasında buldu.

— Aman sırtım, belim... hayvan ne fena tökezlendi... Of.

Biraz ötede duran bir binici kendini tutamadı güldü:

— Ne tökezlemesi!... Hayvancağız öksürdü!...

ÇOĞALTMA

Bir gün bir bayan ahçısına sordu:

— Ayşe, bu yumurtaları kaç dakika kaynattın?

— Dokuz dakika, bayan

— Fakat ben sana bir yumurtayı üç dakikadan fazla kaynatmamalısın demedim mi?

NİÇİN SUSMUŞ?

— Bugün öğretmenini gördüm; tarih dersinde hiç ağzını açmamışsın.

— Kabahat sende anneciğim. Sen bana büyükler konuşurken küçükler susmalı dememiş miydin?

REÇEL KAVANOZU

— Anneciğim salonun camını kırdım.

— Doğru söylediğin için seni affediyorum.

— Mademki affediyorsun reçel kavanozunu kırdığımı da söyliyeyim bari...

BİLMECE

— Çarşıdan aldım bir tane, eve geldim bin tane.

— Bardak. Çarşıdan alırken bir tane amma evde kırılınca bin parça oluyor.

NEZAKET

— Küçükler büyüklere karşı nasıl hareket etmeli?

— Büyüğe yerini verip kucağına oturmalı!

RÜYA

— Rüyamda Bursaya gittim.

— Teyzemi gördün mü?

— Bana ne soruyorsun, sen de yanımdaydın.

YAŞI KAÇMIŞ

Öğretmen Aliyi ufak tefek görünce yaşını sordu:

Ali: "bir yedi, iki altı, bir de beş yazıp ortalamasını alın" diye cevap verdi.

— Evet bayan, fakat üç yumurta vardı. Üç kere üç dokuz dakika eder.

MUSİKİ BİLGİLERİ

NURİ SAMİ KORAL

Okul Koroları Nasıl Olmalıdır?

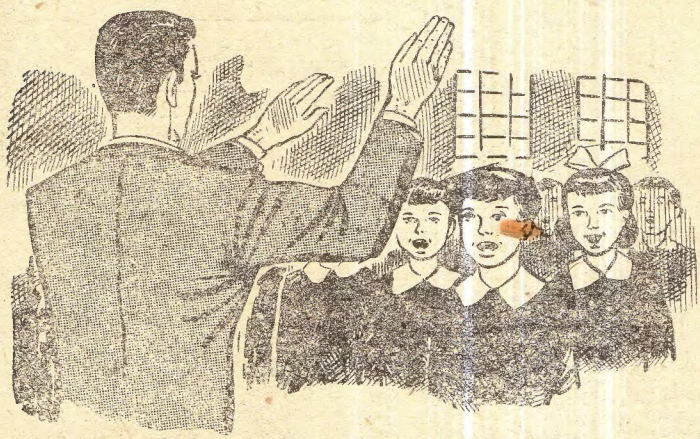

Okullarımızda yapılacak en güzel müzik hareketi (Koro) topluluklarıdır. Koro'lar bildiğimiz gibi insan seslerinin toplumundan meydana gelirler. Sesler, öğretmen tarafından inceli kalınlı olarak ayrılırlar. Bu ayrılma iki, üç veya dört sesli şekilde olabilir. Fakat okullarda, bilhassa ilkokullarda dört sesli grup yapmak seslerin kalitesi bakımından imkânsız olduğu için buralarda ilk olarak yapılacak iş iki sesli korolar kurmaktır. Bu daha mümkündür. Bu korolarda kız ve erkek öğrenciler ayrı ayrı ikiye bölündükleri gibi, ses ince ve kalınlıklarına göre kız ve erkekler birbirlerile karışabilirler de. Böylece, iki ses kalitesine ayrılan okul korosu, çalışmaya hazır demektir.

Okul koroları öğretmenin veya herhangi bir çalıcının piyano eşitliğinde olursa daha kolay olgunlaşabilir. Piyano olmayan yerlerde mandolin ve kemanlar da o işi nisbeten görebilirler. Fakat piyano ile olursa daha iyi ve daha çabuk netice alınır.

Korolar muhakkak, enazdan iki ayrı sesli olmalıdır. Tek sesle söylenen korolar, koronun anlattığı mânâyı vermezler. Bu, topluca, hep beraber şarkı söylemek demektir. Şarkı iki ayrı sesten söylenir, bu iki ses grubunun bazen sözlerinde değişiklik olabilir. Böyle iki veya üç ayrı sesten meydana gelmiş gruplar koro ismine uygun hâl alırlar.

Korolara böyle iki sesli başlandığı gibi, daha olgun okul korolarında üç veya dört sesli yapmak mümkün olabilir. Fakat bu oldukça zor bir çalışma ister. Okul koroları evvelâ iki sesli olarak çalıştıkarı takdirde bu gayeye varabilirler.

Okulunda piyano veya başka çalgı olmayan yerlerde de koro yapılır. O zaman bu korolara öğretmenin vereceği başlama sesi ile devam edilir. Böyle hiçbir çalgı eşitliğinde yapılmayan korolara batılılar (Akapel) koro demekteler. Bu da güzel bir şekildir. Öğrenci hemen her yerde toplanıp öğretmenin vereceği sesle, hiç bir çalgıya ihtiyaç duymadan başlayabilir. Okul koroları için bu usulu tercih etmek öğretmenin arzusuna bağlıdır.

Koro en güzel müzik topluluklarındandır.

Hayvanlar Alemi

EŞEK

Eşek, iyiliklerini unutamıyacağımız bir hayvandır. Sağlam yapılıdır. Sabırlıdır. Az şeyle kanıksar.

Eşeğe önem verilmemiştir. Eskidenberi, olduğu gibi bırakılmıştır. Attan küçüktür. Fakat bazı yerlerde at kadar büyükleri vardır. Dağlık ülkelerde eşek çok işe yarar. Dik yollarda kolaylıkla yürür. Sırtına konan yükleri istenilen yere götürür.

Kulakları uzundur. Kuyruğunun yalnız ucunda kıl vardır. Ayakları kısadır. Yavrusuna sıpa denir.

Eşek için inatçı derler. Bazan istenilen tarafa gitmez. Fena muamele edilince büsbütün kızar. Dövülürse hiç yürümez. Yalnız iyilik karşısında çok uysal olur.

Eşeğin büyükbabası yaban eşeğidir. Yaban eşeğinin üzeri kurşuni çizgilidir. Çok iyi koşar. Çayır, çimen ve ot yer. Su bulmak için geceleri dolaşır.

Bazı yerlerde eşek eti yiyenler vardır.

Biraz eşeğe, biraz da ata benziyen bir hayvan vardır. Ona «katır» denir. Katırın babası eşek, annesi kısraktır. İyi iş görür. Katırın yavrusu olmaz.

YENİ RESİMLİ ROMANIMIZ

BAYTEKİN MAYMUN ADAMLARA KARŞI

GELECEK SAYIDA BAŞLIYORUZ

8

Çetin KAPTAN

NAZİLER İÇERDE BİR ÜÇÜNCÜ DÜNYA HARBİNİN PLANLARINI KURARKEN DIŞARDA ÇETİN KAPTAN İLE TOMBIK ONLARI YAKALAMAK İÇİN KAFA KAFAYA VERMİŞLERDİR -

ÇETİN KAPTAN NAZİLERİ İNGİLİZ POLİSİNE TESLİM EDİP YOLA KOYULUR - İLK İŞLERİ PROFESÖRÜ BİR BÜYÜK LİMANA BIRAKMAKTIR

ÇOCUK
HAFTASI
EN İYİ ÇOCUK MECMUASI
— Sence, hangisi dayak yiyecek?..
— İkisi de... Baksana, babaları geliyor!..